

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษา การบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารงานวิชาการ
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารงานวิชาการ
- 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

5.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 5052 คน

กลุ่มตัวอย่างเป็น ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง R.V.Krejcie และ D.W.Morgan ได้ผู้บริหาร 140 คน ผู้ช่วยผู้บริหาร 140 คน ครูผู้สอน 358 คน รวมทั้งสิ้น 638 คน กำหนดตามสัดส่วนของแต่ละกลุ่มแล้วสุ่มอย่างง่าย

5.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นขึ้นเอง โดยผ่านความเห็นชอบ และตรวจสอบแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ที่เกี่ยวข้องตามขั้นตอนอย่างสมบูรณ์แล้ว นำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างจำนวน 35 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงเท่ากับ 0.89

5.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 638 คน จาก 140 โรงเรียน โดยส่งเครื่องมือทางไปรษณีย์ และให้ส่งกลับทางไปรษณีย์ในระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2539 ถึงเดือน มกราคม 2540 ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 586 ชุด คิดเป็นร้อยละ 91.85

5.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยวิธีทางสถิติคอมพิวเตอร์ โดยใช้รูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Science/Personal Computer) และตารางสรุปรายการ วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าความถี่และค่าร้อยละ แบบมาตราส่วนประมาณค่า หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแบบสังเกตการวิเคราะห์โดยใช้การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และจัดอันดับความสำคัญ

5.3 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานวิชาการ ตลอดจนข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.3.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 586 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ส่วนครูผู้สอนจำนวนมากเป็นเพศหญิง อายุผู้บริหารส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 41-50 ปี ผู้ช่วยผู้บริหารและครูอยู่ระหว่าง 30-41 ปี อายุราชการผู้บริหารอยู่ระหว่าง 26-30 ปี ผู้ช่วยผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 16-20 ปี วุฒิต่างทางการศึกษาทั้งผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้สอนส่วนมากอยู่ระดับปริญญาตรี

5.3.2 สถานภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการโรงเรียน

สถานภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่นั้นสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายละเอียดอยู่ในระดับ "มาก" ด้านที่อยู่ในระดับ "มาก" 3 อันดับแรกได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดหลักสูตร ยกเว้นด้านการจัดห้องสมุด และการนิเทศภายใน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" สำหรับรายละเอียดปรากฏผลดังนี้

1) ด้านการวางแผน

สถานภาพปัจจุบันด้านการวางแผนงานวิชาการ โดยภาพรวมและรายละเอียดอยู่ในระดับ "มาก" ยกเว้นเรื่องโรงเรียนประเมินโครงการงานวิชาการอย่างเป็นระบบ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" เรื่องที่มีการปฏิบัติ "มาก" 3 อันดับแรกได้แก่ โรงเรียนให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน โรงเรียนให้การสนับสนุนส่งเสริมการปฏิบัติตามแผนงานวิชาการที่กำหนดไว้ โรงเรียนได้เตรียมการทรัพยากร เช่น วัสดุ งบประมาณเพื่อการวางแผน

2) ด้านการจัดหลักสูตร

สถานภาพปัจจุบันด้านการจัดหลักสูตรโดยภาพรวมและรายละเอียดอยู่ในระดับ "มาก" ยกเว้นเรื่อง โรงเรียนได้สนับสนุนงบประมาณในการทำคู่มือครูและแผนการสอน และครูได้ศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ การจัดหลักสูตรในเรื่องที่ปฏิบัติมาก 3 เรื่องแรกได้แก่ โรงเรียนได้ร่วมมือกับกลุ่มโรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกอ เพื่อทำแผนการสอน โรงเรียนจัดเอกสารหลักสูตร เช่น แผนการสอน คู่มือครู และเอกสารด้านวัดกรรมทางหลักสูตร ให้ครูได้ค้นคว้า ครุ่นคิดหลักการและจุดหมายของหลักสูตรไปเป็นกรอบในการทำแผนการสอน

3) ด้านการเรียนการสอน

สภาพปัจจุบันด้านการเรียนการสอนโดยภาพรวมและรายเรื่องอยู่ในระดับ "มาก" ยกเว้นเรื่อง ครูที่สอนการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ครูได้จัดทำสอนสื่อมาเสริมการเรียนที่มีปัญหาการเรียน ครูประยุกต์หลักการสอนได้เหมาะสมกับสถานการณ์ และเรื่องที่ปฏิบัติ "มาก" 3 อันดับแรกได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมให้ครู ทำอบรมเกี่ยวกับวิธีการสอนแบบใหม่ โรงเรียนจัดครูให้สอนตามความถนัด ความสามารถและความสนใจ โรงเรียนสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาสื่อการเรียนการสอน

4) ด้านการจัดและประเมินผล

สภาพปัจจุบันด้านการจัดและประเมินผลโดยภาพรวมและรายเรื่องอยู่ในระดับ "มาก" ยกเว้นเรื่อง ครูวิเคราะห์ข้อทดสอบก่อนนำไปให้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" และเรื่องที่ปฏิบัติ "มาก" 3 อันดับแรกคือ ครูทำการวัดผลและประเมินผลตามหลักเกณฑ์ และระบบที่กำหนด ครูได้ศึกษาและหาความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร โรงเรียนจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้คำดำเนินการวัดผลอย่างเหมาะสม

5) ด้านการจัดการนิเทศภายใน

สภาพปัจจุบันด้านการจัดการนิเทศภายในโดยภาพรวมและรายเรื่องอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ยกเว้นเรื่อง โรงเรียนส่งเสริมให้มีการจัดการนิเทศภายใน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" เรื่องที่ปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" 3 อันดับแรกคือ โรงเรียนมีการประเมินผลภายในเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและโรงเรียนจัดหาสื่อและเครื่องมืสำหรับจัดการนิเทศภายในอย่างเหมาะสม โรงเรียนจัดให้มีการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โรงเรียนได้ประสานงานการนิเทศในระดับอำเภอและจังหวัด

6) ด้านการจัดห้องสมุด

สภาพปัจจุบันด้านการจัดห้องสมุดโดยภาพรวมและรายเรื่องอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ยกเว้นเรื่อง โรงเรียนจัดให้มีผู้รับผิดชอบและห้องสมุดมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" เรื่องที่ปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" 3 อันดับแรกคือ โรงเรียนจัดหาวัสดุครุภัณฑ์สำหรับห้องสมุดได้เหมาะสม โรงเรียนจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับห้องสมุดเป็นปัจจุบัน โรงเรียนจัดกิจกรรมตามข้อเสนอแนะของกรมวิชาการ เช่น ประกวดภาพ เรื่องความก้าวหน้าห้องสมุด ฯลฯ ในโอกาสต่าง ๆ

5.3.3 ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เขตใหญ่ สังกัดสำนักงานการศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายเรื่องอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ยกเว้นด้านการเงินและงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ มีปัญหาอยู่ในระดับ "มาก" รายละเอียดปรากฏผลดังนี้

1) ด้านบุคลากร

ปัญหาการบริหารงานด้านบุคลากรโดยภาพรวมและรายเรื่องอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ยกเว้นเรื่อง โรงเรียนขาดครูเฉพาะด้านตามรายวิชาในหลักสูตร เช่น พลศึกษา ดนตรี นาฏศิลป์ และครูขาดทักษะการสอนหลักสูตรภาษาอังกฤษ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 เรื่องที่ผู้ได้ "ปานกลาง" 3 อันดับแรก คือ ขาดความกระตือรือร้นในการผลิตสื่อประกอบการเรียนการสอน การจัดครูเข้าประจำชั้น ครูไม่ขอย้ายประจำชั้นในระดับต้น เช่น ระดับอนุบาล และชั้นประถมปีที่ 1 ขาดความเชื่อมั่นในการมีเหตุซึ่งกันและกัน

2) ด้านการเงินและงบประมาณ

ปัญหาการบริหารงานด้านการเงินและงบประมาณ โดยภาพรวมและรายเรื่องอยู่ในระดับ "มาก" เรื่องที่เป็นปัญหา "มาก" 3 อันดับแรกคือ ขาดงบประมาณในการปรับปรุงห้องสมุด ขาดงบประมาณสนับสนุนในการจัดอบรมเพื่อพัฒนางานวิชาการ การจัดงบประมาณด้านสำนักงานวัดล้อมมีจำกัด

3) ด้านวัสดุอุปกรณ์

ปัญหาการบริหารงานด้านวัสดุอุปกรณ์ โดยภาพรวมและรายเรื่องอยู่ในระดับ "มาก" และเรื่องที่เป็นปัญหา "มาก" 3 อันดับแรกคือ โรงเรียนขาดเครื่องคอมพิวเตอร์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ขาดครุภัณฑ์ห้องสมุด สื่อการสอนด้านเครื่องโสตทัศนูปกรณ์ ไม่เพียงพอ

4) ด้านการจัดการ

ปัญหาการบริหารงานด้านการจัดการโดยภาพรวมและรายเรื่องอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ยกเว้นบุคลากรในโรงเรียนไม่ร่วมมือปฏิบัติงานอย่างเป็นทีมงาน และการติดต่อสื่อสารในโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" เรื่องที่มีปัญหาอยู่ในระดับ "ปานกลาง" 3 อันดับแรก คือ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับงานวิชาการไม่เป็นปัจจุบัน ขาดการกำกับติดตามประเมินผลโครงการ

งานวิชาการเพื่อปรับปรุงแก้ไข (2) มีการบริหารจัดการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ

5.4 การนิยปรายผล

สถานปัจจุบันการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติมากตามลำดับรายด้านดังนี้ 1) ด้านการวางแผนงานวิชาการ 2) ด้านการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผลการเรียน 3) ด้านการจัดหลักสูตร สำหรับด้านการนิเทศภายในและการจัดห้องสมุด พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง"

เมื่อพิจารณาตามตำแหน่ง ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารมีความเห็นว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติในระดับ "มาก" สำหรับครูผู้สอนมีความเห็นว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง"

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัมพล จินตนาพันธ์ (2538) เรื่อง การศึกษากาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่า การบริหารงานวิชาการตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า "การวางแผนงานวิชาการและการจัดการเรียนการสอนในระดับ "มาก" กว่าด้านอื่น ๆ การบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" และผลงานวิจัยของ อัครทัย มานาโพธิ์ (2536) ได้ทำวิจัย พบว่า สภาพงานวิชาการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติ "มาก" ยกเว้น ด้านงานห้องสมุด มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง"

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในปัจจุบันโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนต้องทำแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับงบประมาณที่ได้รับ โดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ซึ่งมีงบประมาณมากย่อมมีความจำเป็นในการควบคุมเงินงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด กลไกที่จำเป็นคือ แผนงานและโครงการ จึงทำให้งานในด้านนี้ได้รับการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" เป็นลำดับแรก สำหรับด้านการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลการเรียน มีผลการปฏิบัติอยู่ในลำดับที่เท่ากันเนื่องจากในปัจจุบัน หน่วยควบคุมในระดับสูง เช่น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ มีบทบาทกับ ติดตาม กระบวนการพัฒนาการศึกษาในทุกปี เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้โรงเรียนมีความกระตือรือร้น เริ่มจาก การแข่งขันชิงถ้วยรางวัล การแข่งขันและวัดประเมิณผลอย่างจริงจัง สำหรับด้านการจัดหลักสูตรโรงเรียนได้ปฏิบัติ "มาก" เป็นลำดับสุดท้าย ผู้วิจัยเห็นว่าหลักสูตรโดยตรงหรือหลักสูตรแม่บท ผู้ปฏิบัติไม่ได้เป็นผู้กำหนดหรือจัดทำขึ้น แต่เป็นผู้ใช้หรือจัดทำคู่มือ แผนการสอน และศึกษาให้ละเอียดถี่ถ้วน สิ่งดังกล่าวพบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารได้ปฏิบัติในเบื้องต้นก่อนการดำเนินการสอนอยู่อย่างพร้อมแล้ว จึงมีผลทางการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก"

สำหรับการนิเทศภายใน และการจัดห้องสมุดมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติตามระเบียบแผนการสอนและการวัดประเมิณผลในโรงเรียนอยู่ในระดับ "มาก" แล้วจึงทำางานด้านนี้เหลือเล็กน้อย โดยเห็นว่าการปฏิบัติการเรียนการสอนอยู่ในระดับที่พอใจแล้ว สำหรับการจัดห้องสมุดมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชันธชัย มหะพันธ์ (2536) สำหรับรายละเอียดรายตัวบ่งชี้ปรากฏผลดังนี้

1) ด้านการวางแผน จากผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมและรายตัวบ่งชี้การปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" ยกเว้นเรื่อง โรงเรียนประเมินโครงการ วิชาการอย่างเป็นระบบ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า การประเมินโครงการโดยทั่วไปมักจะประเมินเฉพาะในส่วนที่เป็นผลผลิต จึงเป็นการประเมินที่ยังไม่ครบถ้วน เพราะผลผลิตเป็นส่วนหนึ่งของระบบ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องประเมิน ตั้งแต่สภาพแวดล้อม ตัวอ่อน กระบวนการผลผลิต ผลกระทบต่าง ๆ ที่เป็นผลจากการดำเนินการโครงการ ก็เพราะการหนึ่งการประเมินจะต้องประเมินอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ก่อนดำเนินการ ขณะดำเนินการ และหลังดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อข้อสรุปของการประเมินโครงการที่สมบูรณ์แบบจะได้นำมาใช้เป็นประโยชน์ในการวางแผนต่อไป

2) ด้านการจัดหลักสูตร จากผลการวิจัยในด้านการจัดหลักสูตร พบว่า โดยภาพรวมและรายเรื่องมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมหมาย ปานสันติยะ (2536) ที่พบว่า โรงเรียนทุกขนาดมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ด้านการเตรียมความพร้อม การจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับ "มาก" ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่าหลักสูตรที่ใช้ปัจจุบันคือหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) นับว่าเป็นหลักสูตรที่ใช้มานานแล้ว จึงทำให้ครูผู้สอน ผู้ช่วยผู้บริหาร และผู้บริหารได้ทราบในรายละเอียดมากแล้วสิ่งที่สำคัญที่ไม่ควรละเลยคือ การกำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตรอย่าง

ต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผลไปปรับปรุงการเรียนการสอน และปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้เหมาะสมทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ต่อไป

3) ด้านการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" ผลการวิจัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชันธชัย มหาโพธิ์ พบว่า โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" เมื่อพิจารณา รายเรื่อง พบว่า เรื่องครูได้ติดตามสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่มีปัญหาการเรียน ครูประจักษ์หลัก การสอนได้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ครูใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และครูนำวัสดุอุปกรณ์ที่มีในท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อการเรียนได้อย่างเหมาะสม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ในความเห็นของผู้วิจัย เห็นว่า ครูสอนซ่อมเสริม และการใช้สื่อการประยุกต์ การสอนนี้ เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น นั้นมีปัญหาด้านเวลาและงบประมาณในเรื่องของเวลานั้น ครูประถมศึกษาที่มีชั่วโมงการสอนมากอยู่แล้ว เวลาในการสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เป็นปัญหาจึงมี น้อยที่ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" นับว่าอยู่ในระดับน่าพอใจในระดับหนึ่งแล้ว สำหรับเรื่อง ของเงินมีความจำเป็นในด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอนเป็นการส่วนตัว ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับ สภาพท้องถิ่น บทเรียน เนื้อหาวิชา นอกเหนือจากสื่อที่ได้รับจัดสรรจากงบประมาณของทาง ราชการเป็นที่ทราบกันดีแล้วว่า ครูประถมศึกษาโดยทั่วไปมีหนี้สินและยากจน การปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ในภาวะที่อยู่ในข้อจำกัดเช่นนี้ นับว่าเป็นการเสียสละให้แก่ทางราชการเป็นอย่างดี มากอยู่แล้ว ดังจะเห็นว่าเมื่อพิจารณาตามตำแหน่งในภาพรวมทั้งผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและ ครูผู้สอนมีความเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก"

4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ผลการวิจัยโดยภาพรวมและรายเรื่องมีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชันธชัย มหาโพธิ์ (2536) พบว่า โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการด้านงานวัดผลและประเมินผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" และผลการวิจัยของ สมหมาย ปานสันติเยะ (2536) พบว่า โรงเรียนทุกขนาดมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับการบริหารด้านการประเมินผลอยู่ในระดับ "มาก" ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนประถมศึกษา โดยทั่วไปมีการปฏิบัติการด้านวัดผลและประเมินผลตามระเบียบการวัดผลของกรมวิชาการและการ กำกับ ติดตาม เร่งคุณภาพของหน่วยงานในระดับสูง เช่น สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงทำให้โรงเรียน ต้องทำการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับ "มาก" ในทุกเรื่อง

สำหรับการวิเคราะห์เชิงเหตุผลของ... ผลการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ซึ่งโดยทั่วไปครูจะวิเคราะห์ด้านเรื่องของ ความครอบคลุมเนื้อหาหลักสูตรความเหมาะสมในชั้น เวลา ความเป็นประโยชน์ ส่วนในเรื่องของความเที่ยง ความเหมาะสมของเครื่องมือหรือข้อทดสอบ ยังไม่ได้กระทำ สาเหตุส่วนหนึ่งคือครูไม่มีทักษะในการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการ วัด และอีกประการหนึ่งคือ โรงเรียนขาดครูที่จบมาทางการวัดและประเมิน หากมีการวิเคราะห์ ที่ถ่องแท้ก็จะทำให้ผลการสอบได้มาตรฐานมากขึ้น

5) การนิเทศภายใน จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายละเอียดเรื่องมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ "ปานกลาง" ในทัศนะของผู้วิจัยมีความเห็นว่า การนิเทศภายในจะได้รับการปฏิบัติ มากน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับความจำเป็นในการนิเทศ ด้านการเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพ การ นิเทศภายในก็ย่อมที่จะมีบทบาทที่จะช่วยเสริม ปรับปรุงการเรียนการสอน จากผลการวิจัยในด้าน การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" ฉะนั้นบทบาทของการนิเทศภายในก็ย่อมจะลดน้อยลง ทั้งนี้โรงเรียนไม่ได้ละเลยเรื่องการนิเทศภายใน ซึ่งจะเห็นว่าโรงเรียนได้ส่งเสริมให้มีการจัดการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ได้ผลดีเป็นที่น่าพอใจ ทำให้ผลการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ได้ผลดีเป็นที่น่าพอใจ

6) ด้านการจัดห้องสมุด จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายละเอียดเรื่องมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ "ปานกลาง" และเมื่อพิจารณาตามตำแหน่งทั้งผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้สอน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิ่งอัยย มหาเนธี (2536) พบว่า สถานงานวิชาการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" เมื่อพิจารณาตาม รายงานพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" ยกเว้น งานด้านห้องสมุดมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ในทัศนะของผู้วิจัยโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไปยังไม่มีห้องสมุดเป็นสัดส่วน เอกเทศ ต้องอาศัยส่วนหนึ่งของห้องเรียนแบ่งกันทำห้องสมุด จากการสำรวจโรงเรียนในกลุ่ม ตัวอย่าง พบว่ามีโรงเรียนที่มีห้องสมุดเป็นเอกเทศถาวร 74 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 56.93 และไม่มีห้องสมุดเป็นเอกเทศถาวร 56 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 43.07 ในจำนวนนี้พบว่า มีบรรณารักษ์ประจำห้องสมุดจำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 68.46 ไม่มีบรรณารักษ์ประจำ ห้องสมุด 41 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 31.54 ซึ่งโรงเรียนดังกล่าวจะใช้วิธีจัดเวรครูดูแล ห้องสมุดบ้าง ช่วยกันดูแลบ้างในชั่วโมงว่าง หรือนัดครูดูแล แต่ให้นักเรียนช่วยดูแลและจัด หนังสือ ผู้วิจัยเห็นว่า แม้การปฏิบัติจะมีผลอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ก็ยังไม่น่าพอใจมากนัก เนื่อง

ด้านหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีจุดมุ่งหมายใน
 กย 6 ระบุว่า มุ่งให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน และเฝ้าหาความรู้อยู่เสมอ จึงควรที่จะได้รับความ
 เกลาใจใส่ และปฏิบัติให้อยู่ในระดับมากขึ้นไป คาดว่าจะบรรลุจุดหมายของหลักสูตรในระดับหนึ่ง
 ในเบื้องต้นผลที่จะเชื่อว่าหาความรู้เพิ่มเติมในโลกยุคโลกาภิวัตน์และสื่อสารมวลชนต่อไป

5.4.3 ปัญหาการบริหารงานวิชาการ

ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ จากผลการวิจัยพบว่า
 โดยภาพรวมและรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับ "ปานกลาง" และเมื่อพิจารณาตามตำแหน่งพบว่า
 มีปัญหาอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชันชัย มหานิธิ
 (2536) พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการมีปัญหามากในระดับ "ปานกลาง" และผลการ
 วิจัยของ กานพล จันทนานนท์ (2538) พบว่า ปัญหาและความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนและ
 ครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ พบว่า ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นว่า "โดยภาพ
 รวมมีปัญหาอยู่ในระดับ "ปานกลาง"

เมื่อพิจารณาตามตำแหน่งและรายด้านทั้งผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้สอน มีความ
 คิดเห็นเช่นเดียวกันตามลำดับปัญหาดังนี้ ปัญหาด้านการเงินและงบประมาณ ปัญหาด้านวัสดุ
 อุปกรณ์ ปัญหาด้านบุคลากร และปัญหาด้านการจัดการ โดยเฉพาะด้านที่เป็นปัญหาสำคัญแรกคือ
 ด้านการเงินและงบประมาณ ทั้งผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้สอน มีระดับความคิดเห็น
 ที่ไม่แตกต่างกันมากนักโดยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.88 ซึ่งเป็นลำดับที่น้อยที่สุดจาก
 4 ลำดับรายด้านทั้งหมด และในลำดับที่รองลงมาคือ ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ ทิศนะของผู้วิจัย
 เห็นว่า โรงเรียนประถมศึกษาเป็นสถานศึกษาของรัฐที่ขาดแคลน วัสดุ คนแค่นี้จำเป็นต่อการ
 เรียนการสอนมากที่สุด โดยเฉพาะอุปกรณ์ที่ทันสมัยยุคแห่งการสื่อสารอย่างไร้พรมแดนของโลก
 ในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นโทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ จากการสำรวจโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
 130 โรงเรียน พบว่า มีโรงเรียนที่มีคอมพิวเตอร์สำหรับเก็บรวบรวมวิเคราะห์ค้นคว้าข่าวสาร
 ข้อมูลจำนวน 24 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 18.46 และไม่มีคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการกิจกรรม
 ดังกล่าวจำนวน 106 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 81.54 ซึ่งในปัจจุบันทางราชการกำลังรณรงค์
 ที่จะให้โรงเรียนมีเพิ่มขึ้นต่อไป สำหรับรายละเอียดปรากฏผลดังนี้

1) ด้านบุคลากร ปัญหาด้านบุคลากรโดยภาพรวมและรายเรื่อง พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ "ปานกลาง" โดยทั่วไปโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่จึงมีบุคลากรอยู่เป็นจำนวนมาก สิ่งที่ตามมาคือ ปัญหาและความต้องการจะอยู่ในระดับมากตามไปด้วย ฉะนั้นการมีปัญหามากในโรงเรียนขนาดใหญ่ถือว่าเป็นเรื่องปกติ (ปกติ) เมื่อปัญหาอยู่ในระดับ "ปานกลาง" นับว่าเป็นระดับที่น่าพอใจ

สำหรับเรื่องโรงเรียนขาดครูเฉพาะด้านตามรายวิชาในหลักสูตร และครูขาดทักษะในการสอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ "มาก" ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีเนื้อหาและรายวิชามาก เช่น พลและดนตรี นาฏศิลป์ งานประดิษฐ์ แปะงานอาชีพต่าง ๆ ในรายละเอียดดังกล่าวจะต้องใช้เทคนิคและทักษะเฉพาะวิชา ซึ่งในปัจจุบันครูประถมศึกษาแต่ละคนมากจึงต้องบรรจุครูตามรายวิชาเอกดังกล่าวให้เพียงพอ ในปัจจุบันติดขัดอยู่ที่การขาดงบประมาณในการจัดสรรอัตราตำแหน่ง และโดยเฉพาะทางราชการมีนโยบายที่จะลดจำนวนข้าราชการ นับว่ามีผลกระทบโดยตรงต่อจำนวนอัตรากำลังของครูประถมศึกษาด้วย

2) ปัญหาด้านการเงินและงบประมาณ จากผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมและรายเรื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับ "มาก" และเรื่องที่เป็นปัญหา 3 อันดับแรกคือ ขาดงบประมาณในการปรับปรุงห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องจริยะ ฯลฯ ขาดงบประมาณสนับสนุนในการจัดการอบรมเพื่อพัฒนางานวิชาการ การจัดงบประมาณด้านสภาพแวดล้อมมีจำกัด เนื่องด้วยในปัจจุบันห้องสมุดต่าง ๆ มีความจำเป็นต้องการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรในปัจจุบันมาก เพราะหลักสูตรมีเจตนารมณ์ที่จะให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น โดยให้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้นมวลประสบการณ์จึงไม่สามารถจัดได้เนื่องจากห้องเรียนห้องเดียวตลอดปีการศึกษาได้ จำเป็นต้องมีห้องสมุด ห้องปฏิบัติการที่เหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาวิชาด้วย ดังนั้นครูที่มีศักยภาพที่กว้างไกลจึงมีความเห็นว่า นอกจากห้องสมุดดังกล่าวแล้ว ห้องคอมพิวเตอร์ ระบบสื่อผสม (Multi-media) ห้องข่าวดีแลม และวัสดุทัศนต่าง ๆ สามารถสื่อสารความรู้ได้มากกว่ารวดเร็วเป็นปัจจุบันยิ่งขึ้น และในปัจจุบันทางราชการได้เล็งเห็นความสำคัญในส่วนนี้บ้างแล้ว สำหรับเรื่องที่เป็นปัญหารองลงมาคือ ขาดงบประมาณสนับสนุนในการจัดอบรมเพื่อพัฒนาการทำงานวิชาการและงบประมาณด้านสภาพแวดล้อม นับว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในยุคที่คณะกรรมการข้าราชการครู (กค.) ได้ให้ผลงานทางวิชาการกำหนดระดับตำแหน่งของครู ให้เลือกในระดับที่สูงขึ้น ครูจึงมี

ความต้องการที่จะได้รับการสนับสนุน แผนงาน งบประมาณ เพื่อพัฒนางานวิชาการในชั้นเรียนให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนที่มีคุณภาพสูงขึ้น ผลการปฏิบัติงานทางวิชาการในส่วนนี้ ครูสามารถนำมาเป็นผลงานทางวิชาการของครูได้ แต่จะมีปัญหาที่ยังขาดงบประมาณจัดวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาอบรมสัมมนากับครู เมื่อการนี้โดยเฉพาะ สำหรับการจัดงบประมาณด้านสภาพแวดล้อมนั้นสิ่งที่จัดโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ มีบรรยากาศน่าเรียน น่าดู น่าอยู่ น่าชม เป็นตัวอย่างของชุมชนได้ การนี้จะต้องใช้งบประมาณสนับสนุนตามความ จะเห็นว่าโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมในลำดับแรกต้องจัดให้อุณหภูมิและสุขาภิบาลตลอดจนบริเวณสะอาดร่มรื่น มีสวนหย่อม ศาลาพักผ่อนธรรมชาติ กองอำนวยการ หอกระจายข่าว ที่อ่านหนังสือพิมพ์ ประตูทางเข้าโรงเรียน ป้ายต่าง ๆ เต้าเผาขยะ ฐานเสาธง สิ่งเหล่านี้โรงเรียนประถมศึกษาจะต้องจัดหาเองทำเอง ส่วนใหญ่ไม่มีงบประมาณจัดสร้างสิ่งเหล่านี้ เพราะสิ่งจำเป็นพื้นฐานในด้านความเพียงพอของอาคารเรียนยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเท่าที่ควรอยู่ก่อนแล้ว

3) ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีปัญหาย่อยในระดับ "มาก" เรื่องที่มีปัญหาอยู่ในระดับ "มาก" 3 อันดับแรกคือ คอมพิวเตอร์ในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ขาดครุภัณฑ์ห้องสมุด เช่น ตู้เอกสาร ชั้นเก็บหนังสือ โต๊ะเก้าอี้ สื่อการสอนด้านเครื่องโสตทัศนูปกรณ์ วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องฉายภาพ เครื่องเสียง ฯลฯ ไม่เพียงพอ

นับว่าปัจจุบันโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่มีความต้องการใช้คอมพิวเตอร์เก็บรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลมาก ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า ความเป็นปัจจุบันของโรงเรียนนอกจากจะหมายถึงความพร้อมในทุก ๆ ด้านแล้วยังหมายถึง ความทันสมัยทันสมัย ไม่ล้าหลังอารยประเทศ จากผลการวิจัยจึงเป็นข้ออ้างอิงได้ว่า โรงเรียนประถมศึกษาต้องการมีคอมพิวเตอร์ใช้เช่นเดียวกันกับหน่วยงานอื่นทั่วไป สำหรับปัญหาในลำดับที่สองคือ ขาดครุภัณฑ์ห้องสมุด เช่น ตู้เอกสาร ชั้นเก็บหนังสือ โต๊ะเก้าอี้ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นปัญหาที่มีผลเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยตรง เพราะห้องสมุดเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมของนักเรียนครู ถ้าห้องสมุดขาดครุภัณฑ์ เช่น ตู้เอกสาร ชั้นเก็บหนังสือ ความเป็นระเบียบและความสะอาดในการศึกษาค้นคว้าก็เป็นไปด้วยยาก ทำให้ครูและนักเรียนไม่สนใจที่จะเข้าไปศึกษาค้นหาข้อมูลในห้องสมุด

สำหรับการสอนด้านเครื่องโสตทัศนูปกรณ์ เช่น วีดีโอ เทปทัศน์ เครื่องฉายภาพ เครื่องเสียง ฯลฯ เป็นปัญหาอยู่ในลำดับที่ 3 ซึ่งสื่อการสอนด้านโสตทัศนูปกรณ์เป็นสื่อที่ทันสมัยเกี่ยวกับเนื้อหาข้อจำกัดทางประชากรในการสอน เช่น ที่นอน กระบวนการ สถานที่ เวลา ขนาด ภาพเสียง ในบางสิ่งบางอย่างครูไม่สามารถจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้โดยตรง เครื่องโสตทัศนูปกรณ์นับว่าเป็นเครื่องมือที่สามารถจัดประสบการณ์ให้แก่ นักเรียนได้โดยตรงมาในปัจจุบันนี้ โรงเรียนในส่วนใหญ่มิมีสิ่งเหล่านี้บ้างแล้วแต่ยังไม่เพียงพอ

4) ปัญหาด้านการจัดการ โดยภาพรวมและรายละเอียด พบว่า อยู่ในระดับ "ปานกลาง" ผลการวิจัยสอดคล้องกับ กัมพล จินตานนท์ (2538) ดังนี้ ปัญหาและความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับงานวิชาการ พบว่า ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ "ปานกลาง" และผลการวิจัยของ กัมพล จินตานนท์ พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับ "ปานกลาง"

สำหรับการติดต่อสื่อสารในโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพ และบุคลากรในโรงเรียนไม่ร่วมมือปฏิบัติงานอย่างเป็นทีมงาน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" นักเก็บปัญหาที่อยู่ในระดับน่าพอใจ ซึ่งทั้งสองเรื่องมีความจำเป็นต้องการบริหารงานในโรงเรียนเป็นอย่างมาก เพราะการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพด้วย และทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานตามความมุ่งหมาย

เมื่อพิจารณาตามตำแหน่ง ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้สอนและรายละเอียด พบว่า เรื่องข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับงานวิชาการไม่เพียงพอ ทั้งผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้สอนมีความเห็นว่า เป็นปัญหาในอันดับที่หนึ่ง ตามความเป็นจริงแล้วข้อมูลงานด้านวิชาการมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เช่น จำนวนนักเรียน จำนวนห้องเรียน สื่อการสอน ฯลฯ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงก็ต้องบันทึกเปลี่ยนแปลงทุกหมวดวิชา สิ่งที่เป็นปัญหาคือการพิมพ์ การบันทึก แต่ถ้าโรงเรียนใดมีคอมพิวเตอร์ก็จะลบข้อมูลเก่าที่เปลี่ยนแปลงแล้วบันทึกลงใหม่เพียงใช้แผ่นบันทึก 2-3 แผ่น สำหรับข้อมูลที่ต้องใช้ดูเอกสารเก็บเอกสาร 3-5 ตู้ และปัญหาในอันดับที่สองคือการขาดการกำกับติดตามประเมินผลโครงการงานวิชาการ เพื่อปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในอันดับที่สองที่ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร ครูผู้สอน มีความคิดเห็นในลำดับที่ตรงกันมากที่สุดของปัจจัยที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา 27 ปี เห็นว่าจุดนี้เป็นเรื่องสำคัญที่น่าจะได้รับการแก้ไข เพราะโดยทั่วไปแล้วการประเมินเพื่อรายงานได้ปฏิบัติกันมากตั้งแต่

ระดับโรงเรียนถึงระดับประเทศ แต่การประเมินเพื่อปรับปรุงแก้ไข การปฏิบัติงานยังทำกันอยู่บ้างในบางส่วนเท่านั้น ในบางเรื่องก็พบว่ายังยึดติดกับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

5.4.4 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการ

ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ โดยภาพรวมสามารถจัดลำดับความสำคัญ 5 ลำดับแรกคือ ควรจัดครูสอนตรงตามความรู้ความสามารถและความแน่น ควรจัดอุปกรณ์ที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องเสียง วิทยุ โทรทัศน์ ควรหาแนวทางพัฒนาครูโดยการอบรมระยะสั้น หรือหลักสูตรพิเศษ เช่น การผลิตสื่อ คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีการสอนแบบใหม่ ผู้บริหารต้องเป็นผู้ทำทางวิชาการ ควรสนับสนุนงบประมาณด้านการเรียนการสอนให้เพียงพอ ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพร นิยมศาสตร์ (2537) ที่ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ดังนี้ ผู้บริหารเห็นความสำคัญและสนับสนุนงานวิชาการ ผู้บริหารต้องเป็นผู้ทำทางวิชาการ ครูสนใจและเอาใจใส่ต่อการเรียนการสอน การบริหารงานวิชาการในรูปคณะกรรมการ การมีนโยบายและกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการชัดเจน ในทัศนะของผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับผลงานวิจัยดังกล่าวโดยเฉพาะ ในข้อที่ว่า ผู้บริหารต้องเป็นผู้ทำทางวิชาการดัง สมพร นิยมศาสตร์ (2537) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า ผู้บริหารจะเป็นผู้ทำในทุกเรื่อง ถ้าผู้บริหารสนใจเรื่องใดมางานนั้นก็จะประสบผลสำเร็จอย่างแน่นอน ผู้ที่จะเป็นผู้บริหารการศึกษาได้ดั่งนั้น จะต้องบริหารงานวิชาการได้ดีด้วย จากผลการวิจัย พบว่า การจัดครูสอนตรงตามความรู้ความสามารถและความแน่น ควรจัดอุปกรณ์ที่ทันสมัย ควรหาแนวทางพัฒนาครูโดยการอบรมระยะสั้น หรือหลักสูตรพิเศษ กันอย่างมากจริงเป็นมาก ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาเรื่องการขาดครูตามรายวิชาในหลักสูตร ประกอบกับครูไม่ครบชั้น จึงต้องสอนหลายวิชา ดังผลการวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาด้านบุคลากรในเบื้องต้นแล้ว สำหรับข้อการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยเป็นข้อเสนอแนะสำคัญอีกประเด็นหนึ่ง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ "มาก" เช่นเดียวกับการจัดการด้านการเงินและงบประมาณ ผู้วิจัยคาดว่าปัญหาเหล่านี้จะทุเลาเบาบางลงในอนาคตที่ไม่ไกลนัก เพราะในปัจจุบันสังคมเห็นความสำคัญของการศึกษามากขึ้น รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนงบประมาณทางการศึกษาเป็นลำดับแรกของงบประมาณในการพัฒนาประเทศ

5.5 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทาง การบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ มี ข้อเสนอแนะดังนี้

1) ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

(1) ด้านการวางแผนงานวิชาการ โดยที่การวางแผนอย่างเป็นระบบโรงเรียนจะต้อง ศึกษาวิเคราะห์ตั้งแต่สภาพแวดล้อม ตัวบ่อน กระบวนการ ผลผลิต ในด้านการวางแผน จะต้องศึกษาวิเคราะห์ตั้งแต่ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา การวางแผน การดำเนินการตามแผน และการประเมินผล ในด้านการประเมินผลในโรงเรียนประถมศึกษา ยังไม่ครอบคลุมทั้งระบบกล่าวคือ ได้ประเมินเพียงผลผลิตเพื่อรายงานเท่านั้น ฉะนั้นจึงควรประเมินตั้งแต่สภาพแวดล้อม กระบวนการ และผลผลิต ทั้งนี้เพื่อทราบข้อบกพร่องทุกส่วนของระบบ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขในการวางแผน งานต่อไป การนี้ถ้าบุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน จะทำให้แผนมีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น

(2) ด้านการจัดหลักสูตร หลักสูตรนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่มาก่อนการสอนที่ครูจะต้องทำ ความเข้าใจอย่างละเอียดถี่ถ้วน ฉะนั้นโรงเรียนจะต้องจัดหลักสูตรและแผนการสอนตลอดทั้ง คู่มืออย่างเพียงพอ ตลอดจนสนับสนุนงบประมาณในด้านทำคู่มือหรือแผนการสอน ส่วนการที่ โรงเรียนได้ร่วมมือกับกลุ่มโรงเรียนสำนักงานการศึกษาอำเภอ เพื่อทำแผนการสอนในระดับ "มาก" นั้นนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่ควรปฏิบัติ เพราะเป็นการระดมทรัพยากรด้านบุคลากร วิทยากร ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากร ครูอาจารย์ ในโรงเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นเป็นการเพิ่มวิสัยทัศน์แก่บุคลากรอีกทางหนึ่งด้วย

(3) ด้านการเรียนการสอน โรงเรียนควรจัดให้ครูสอนตามความรู้ ความสามารถ และความถนัด สนับสนุนด้านสื่อการเรียนการสอน และสิ่งที่เป็นประโยชน์และช่วยกำลั้งเจของครู คือ การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูทำผลงานวิชาการ เพราะนอกจากจะได้ผลประโยชน์ต่อครูแล้ว นับว่าเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนโดยตรงอีกด้วย สำหรับสื่อในท้องถิ่น อาจเป็นบุคคล วิทยากร ตลอดจนเทคนิควิธีการต่าง ๆ ก็ควรที่โรงเรียนหรือครูผู้สอนจักได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่ง ปัจจุบันอาจเรียกว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น

(4) ด้านการวัดและประเมินผล ในด้านวิธีการวัดผลและประเมินผล การเรียนโดยทั่วไปโรงเรียนประถมศึกษาจัดเป็นระบบและสามารถเปรียบเทียบได้ด้วยการวัดและประเมินผล การเรียนของกรมวิชาการอยู่แล้ว แต่ที่ังปฏิบัติกันไว้แล้ว เช่น การวัดผล การวัดผล เครื่องมือ ซึ่งงานนี้คือ ข้อทดสอบหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาต่าง ๆ ทราบว่าได้จัดอบรมครู ในเรื่องการสร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผล โดยเฉพาะในด้านความเชื่อมั่นความเที่ยง (Reliability) และความตรงเชิงเนื้อหาและอื่น ๆ เพื่อเครื่องมือที่มีมาตรฐานต่อไป

(5) ด้านการจัดห้องสมุด ในด้านการจัดห้องสมุดโดยภาพรวมจัดอยู่ในระดับ ปานกลาง จากการสำรวจโรงเรียนในลุ่มตัวอย่าง พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ชาติห้องเฉพาะที่เป็นเอกเทศ เมื่อดำเนินการกิจกรรมห้องสมุด ดังนี้ มีห้องสมุดที่เป็นเอกเทศ ร้อยละ 56.93 และที่ไม่เป็นเอกเทศ ร้อยละ 43.07 ในบางครั้งพบว่า ห้องเรียนเล็กทำ ห้องพิเศษ 3 ห้อง เช่น ห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องนิสต หรืออื่น ๆ จะอย่างไรก็ตามนับว่า โรงเรียนมีความพยายามและเห็นความสำคัญในการจัดห้องสมุด สิ่งที่จะทำให้สมประโยชน์ยิ่งขึ้นคือการนำเสนอข่าวและประชาสัมพันธ์การใช้ห้องสมุด อีกประการหนึ่งคือการจัดกิจกรรมตามเสนอแนะ ของกรมวิชาการ เช่น ประกวดวาดภาพ จัดสภามือ เป็นต้นที่ ผ่านทางกองเสนาะ ในโอกาสต่าง ๆ จะเป็นการสร้างความสนใจห้องสมุดยิ่งขึ้น

(6) ปัญหาการบริหารงานวิชาการ

ปัญหาการบริหารด้านบุคลากรในเรื่องการขาดครูเฉพาะด้านตามรายวิชาในหลักสูตร ในระดับโรงเรียนคงจะแก้ได้ไม่มากนัก เนื่องด้วยโรงเรียนไม่ใช้หน่วยงานการจัดสรร อัตรากำลัง สิ่งที่จะแก้ไขได้บ้างคือ การส่งครูไปอบรมในรายวิชาต่าง ๆ ให้ได้ทั้งการ การปฏิบัติ ติดตาม นิเทศการปฏิบัติงาน ตลอดจนการจูงใจ การให้ขวัญกำลังใจ เป็นการส่งเสริมการ ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในด้านการเงินและงบประมาณนับเป็นปัญหาในทุกระดับเนื่องจากข้อจำกัดในด้าน งบประมาณของประเทศด้วย โรงเรียนจะต้องจัดการด้านการเงินและงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการวางแผนที่ดีรัดกุม และที่สุดคือการใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน

ในด้านวัสดุอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนทุกชนิดมีปัญหาจากข้อจำกัดด้าน งบประมาณ ฉะนั้นการใช้วัสดุครุภัณฑ์อย่างประหยัดคุ้มค่าจึงเป็นมาตรการที่จำเป็น การระดม ทรัพยากรจากชุมชน จะช่วยบรรเทาในสิ่งที่ทางราชการไม่สามารถจัดให้ได้ในบางกอย่าง เช่น พระพุทธรูป เครื่องดนตรี ตู้เย็น หอกระจายข่าว กองอำนวยการ รั้วและประตู ฯลฯ

ด้านการจัดการ ในด้านการจัดการ หมายถึง ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับงานวิชาการ
นั้นเป็นปัจจุบัน ในเรื่องนี้เห็นควรมีศูนย์ข้อมูล และมีผู้รับผิดชอบในการนำโดยตรง ควรมีคอมพิวเตอร์
เพื่อเก็บวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนการกำกับติดตามประเมินผลโครงการงานวิชาการ เห็นควรที่
โรงเรียนจะต้องมีแผนกำกับติดตามความคืบหน้าแผนปฏิบัติการด้วย

ในการเรื่องการติดต่อสื่อสารในโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพ และบุคลากรในโรงเรียน
ไม่ร่วมมือปฏิบัติงานเป็นอย่างดี เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานใน
โรงเรียนมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2) ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ กำกับติดตามนิเทศและประเมินผล
การปฏิบัติงานของโรงเรียนในเขตอำเภอที่รับผิดชอบ เห็นควรปฏิบัติดังนี้

- (1) กำกับติดตามความเป็นมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ

ต่อเนื่อง

- (2) ช่วยเหลือแนะนำในเรื่องการนิเทศภายในของโรงเรียน
- (3) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดห้องสมุดโรงเรียนอย่างกว้างเป็นรูปธรรม
- (4) เป็นผู้นำ และเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านงานวิชาการ สามารถนิเทศแนะนำงาน

วิชาการด้านต่าง ๆ ให้แก่ครูอาจารย์ในสังกัดได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

- (5) มีผลงานการวิจัยเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และเป็นข้อมูลในการปฏิบัติงาน ตามความเหมาะสม

3) ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดโดยหน้าที่ เป็นผู้นำเสนอแผนงานโครงการปฏิบัติการ
ต่อคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดเพื่อความเห็นชอบตามนี้เห็นว่า เป็นผู้รับผิดชอบต่อการ
จัดสรรทรัพยากรสู่โรงเรียนโดยตรง จึงเห็นควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

- (1) ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในด้านงานวิชาการอย่างเป็นระบบ

มีประสิทธิภาพ

- (2) สนับสนุนการอบรมเพื่อพัฒนาผลงานทางวิชาการของครูในด้านผู้เกี่ยวข้องและ

งบประมาณ

- (3) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดห้องสมุดโรงเรียนในด้านวัสดุภัณฑ์ และงบประมาณ อย่างเพียงพอ
- (4) จัดสรรงบประมาณด้านสนามแวดล้อมและการจัดห้องสนับสนุนการเรียนการสอน อย่างเพียงพอ
- (5) ส่งเสริมสนับสนุนการนิเทศภายในโดยการจัดอบรมและสนับสนุนงบประมาณ ตลอดทั้งเครื่องมือในการนิเทศภายใน
- (6) เผยแพร่มาตรฐานการในการกำกับ ติดตาม ความเป็นมาตรฐานทางวิชาการ ของโรงเรียนเพื่อกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนทราบ เพื่อการปฏิบัติให้ถูกต้องตรงกัน ทั้งนี้เพื่อ ขจัดปัญหาและเร่งรัดพัฒนางานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- (7) ควรจัดสรรอัตราตำแหน่งครูในรายวิชา เกณฑ์ตามรายวิชา ในหลักสูตรตาม ความต้องการของโรงเรียน

4) ข้อเสนอแนะสำหรับการทบทวนครั้งต่อไป

- (1) ควรมีการศึกษาวิจัย การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ทุกขนาด สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์
- (2) ควรมีการศึกษาวิจัย ติดตามผล นักเรียนที่สำเร็จการศึกษา ตามหลักสูตร ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ และเขตการศึกษา 11
- (3) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพในโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศด้านวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์
- (4) ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาการบริหารงานวิชาการในระดับ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 11